

допомогою систем показників, побудованих на основі соціальних та екологічних пріоритетів.

Бібліографія

1. Вахович І.М. Концептуальні засади дослідження сталого розвитку регіону // Модернізація економічного розвитку регіону // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. — Львів, 2012. — Модернізація економічного розвитку регіону. — С. 16-26.

2. Зеркалов Д.В. Проблеми екології сталого розвитку: [Електронний ресурс] : Монографія. — К.: Основа, 2013. — 430с.

3. Цапієва О. К. Экономические проблемы регионов и отраслевых комплексов // Проблемы современной экономики, № 2 (34), 2010. — Режим доступу : <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=3140>

4. Красностанова Н.Е. Прикладні аспекти управління системою сталого розвитку регіону. // Сучасна регіональна політика: освіта, наука, практика. — О., 2011. — Т. 1. — С. 63-65.

5. Економічна енциклопедія у трьох томах: Т. 1 / За ред.: С. В. Мочерного та ін. — К.: ВЦ „Академія”, 2000. — 834 с.

6. Статистичні матеріали Державної служби статистики України [електронний ресурс]: режим доступу www.ukrstat.gov.ua

Олена ШЕВЧУК

Таврійський державний агротехнологічний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ МІСТ

У сучасних умовах глобалізації та регіоналізації економіки перед органами місцевого самоврядування все більшої популярності набуває стратегічне управління розвитком міст, здатне допомогти місцевій владі більш ефективно визначати і нарощувати конкурентні переваги міст. В проведенні такого аналітичного дослідження зацікавлені всі суб'єкти стратегічного управління розвитком міст: мешканці міст - для оцінки діяльності нинішньої місцевої влади на предмет задоволення власних інтересів і потреб; органи місцевої влади - для кращого сприйняття і розуміння потреб громадськості та бізнесу, а, отже, прийняття обґрунтованих рішень щодо розвитку міста в майбутньому; бізнес-структури - з метою отримання достовірних даних про інвестиційний клімат в місті, сильні і слабкі сторони міста, можливості і загрози зовнішнього середовища, а також тенденції розвитку бізнесу, інвестори, які бажають вкласти кошти в розвиток міста тощо.

Вченими були розроблені деякі методики до аналізу й оцінки

стратегічного планування та управління розвитку міста (О.В.Берданова, В.М.Вакулєнко, О.А.Карлова та ін.). Однак до сих пір не склалися єдиного підходу до оцінки стратегічного управління розвитком міст.

Розробка теоретико-методологічних основ стратегічного розвитку малого або середнього міста є фундаментальною проблемою управління, актуальність якої обумовлена тим, що без високого рівня соціально-економічного розвитку малих і середніх міст неможливо досягти успішного розвитку регіону і всієї країни в цілому. І це зрозуміло, оскільки, наприклад, кількість малих міст становить близько 70% від загального числа міст, а проживають в них близько 20% міських жителів [1], і вони, виконуючи свої соціальні, економічні функції, забезпечують цілісність країни. У зв'язку з цим вони можуть і повинні стати об'єктами стратегічного управління і планування.

Для розробки ефективного плану стратегічного розвитку малих і середніх міст необхідно чітко сформулювати їх місію, яка дозволяє розробити критерії для оцінки ступеня досягнення поставлених цілей, узгодити інтереси всіх жителів міста, створити сенс і зміст їх діяльності, почуття причетності до досягнень або невдач [2]. Місія нашого міста: Мелітополь - зростаючий інвестиційно-привабливий край з сучасними робочими місцями і комфортними умовами для життя. Чітко сформульована місія дозволить вибрати цілі соціально-економічного розвитку міста: ринкові, соціальні, виробничі, організаційні, фінансові тощо.

Особливо важливою також повинна бути ієрархія обраних цілей. Дерево цілей стратегії розвитку м. Мелітополя: «Просторовий розвиток» - Стратегічна ціль №1: Розширення території міста, поліпшення демографічної ситуації. Операційних задач: 17. «Економічний розвиток» - Стратегічна ціль №2: Створення робочих місць та зростання доходів населення. Операційних задач: 20. «Соціальний розвиток» - Стратегічна ціль №3: Створення комфортних умов для життя. Операційних задач: 24.

Одним з інструментів стратегічного аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища міста є SWOT - аналіз, заснований на простій структуризації інформаційного поля для прийняття рішень в області розробки стратегії. Його результати можуть бути використані при формуванні портфеля конкретних проектів і створенні державно-приватних партнерств для їх реалізації [5]. Конкурентні переваги міста: вигоди географічне положення (перехрестя транспортних шляхів, близькість до курортів); наявність промислового потенціалу; висока питома вага експорту в промисловості (свідчить про високий рівень конкурентоспроможності промисловості міста); близькість сировинної бази (метал, сільгосппродукція) і ринків збуту; доступна кваліфікована

робоча сила; розвинений малий бізнес в сфері виробництва і торгівлі; наявність двох великих державних університетів (з науковим потенціалом), розвинена мережа технікумів, коледжів та училищ; інтеркультурне місто (100 національностей і народностей); наявність природних джерел чистої питної води; сприятливий клімат і екологія. Найгіршою ситуацією для міста є нестача вільних міських територій; відсутність Генерального плану розвитку міста; відсутність привабливих інвестиційних продуктів; погіршення демографічної ситуації; бюрократія і корупція; високий рівень тіньової економіки. Крім того, зростання цін на продукцію та послуги природних монополій в сукупності з високим рівнем зносу основних виробничих фондів практично у всіх галузях економіки міста призводить до значних втрат у виробництві і подорожчання кінцевої продукції, що в підсумку негативно позначається на загальній ефективності роботи багатьох підприємств міста.

У зв'язку з тим, що кожне мале і середнє місто є унікальним, кожна стратегія його розвитку також є оригінальною, тому дублювати і тиражувати її для інших міст регіону неприпустимо. Головними інструментами управління реалізацією обраної стратегії повинні виступати цільові комплексні програми, що включають в себе: опис проблематики, критеріїв, моделей (сценаріїв) розвитку, прогноз показників, ресурсне та правове забезпечення, очікуваний ефект реалізації програми. Наприклад, м. Мелітополь Запорізької області став учасником проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст (ПРОМИС)», який буде здійснюватися до грудня 2020 року Федерацією канадських муніципалітетів за фінансової підтримки Уряду Канади. Проект спрямований на зміцнення державного сектора, впровадження демократичного врядування та прискорення економічного розвитку, створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього бізнесу, підтримки процесу децентралізації та стратегічного планування. Продуктами проекту стануть: Маркетингова стратегія міста Мелітополя; Програма просування продукції міста Мелітополь на зовнішні ринки, в рамках якої вже підготовлений Експортний профіль міста.

Виконання комплексу наукових досліджень і впровадження системи моніторингу розвитку міст є не тільки своєчасною, а й необхідною умовою в справі реалізації ефективної та екологічно безпечної економічної політики в регіоні. В результаті формується «економічний ландшафт» регіону як конкретного, індивідуального, неповторного соціально-економічного комплексу, вагоме місце в якому займають малі та середні міста.

Бібліографія

1. Біла С.О. Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості. Збірник матеріалів «круглого столу» / С.О. Біла. – К.: НІСД, 2011. – 88 с.
2. Берданова О.В. Стратегічне планування регіонального розвитку: Навч. посібник / О.В. Берданова, В.М. Вакуленко. – К.: Вид-во НАДУ, 2007. – 96 с.
3. Карий О. Стратегічне планування розвитку міста / О. Карий. – Львів.: ЗУКЦ, 2007. – 317 с.
4. Карлова О.А. Соціально-економічні складові функціонування міського комплексу (теорія і практика): [монографія] / О.А.Карлова. – Харків: Видавництво «Мадрид», 2011. – 452 с.
5. Лендьел М. Моніторинг та оцінювання стратегій і програм регіонального розвитку в Україні / М. Лендьел, Б. Винницький, Ю. Ратейчак. – К.: Вид-во «К.І.С.», 2007. – 120 с.
6. Пашкевич М.С. Теоретичні основи стратегії економічного розвитку регіонів України.
7. Томарева-Патлахова В.В. Стимулювання інноваційно-технологічного розвитку регіонів [Текст] / В. В. Томарева-Патлахова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво: наук.-вироб. журн. - 2012. - N 2. - С. 196-201.

Наталія ШМАТЬКО

Українська інженерно-педагогічна академія, Україна

СУТНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОГО РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Різні аспекти управління розвитком та стійкістю роботи підприємства розглядалися в працях багатьох вчених економістів, проте низка завдань, пов'язаних з поєднанням процесів розвитку й функціонування, визначенням припустимого рівня втрати стабільності роботи під час трансформаційних змін, пошуком пріоритетних напрямків економічного зростання, залишається недостатньо розробленою як в теоретичному так і в практичному аспектах.

Актуальність теми визначається об'єктивною необхідністю забезпечення розвитку національної економіки, вирішення проблем формування механізмів, спрямованих на удосконалення внутрішнього стану підприємства й потребуючих безупинного пошуку нових форм і методів господарювання, відповідних організаційних структур, методів